



27.5.2026

Kaikille hallintoyksiköille

Yleistä

Kunnan ja kuntayhtymän talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 110 pykälässä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi (Kuntal 110.1 §). Talousarvion ja kirjanpidon yhteys kuntataloudessa on kiinteä ja niiden vaikutus toisiinsa molemmin suuntainen. Kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista tilinpäätöksessä laadittavassa talousarvion toteutumisvertailussa (Kuntal 113 §). Toisaalta talousarviossa noudatetaan kirjanpidon suoriteperustetta määrärahan ja tuloarvion ottamisessa talousarvioon. Kirjanpitokäytäntö ohjaa näin menon ja tulon merkitsemistä talousarviossa ja sen toteutumisvertailussa.

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestävällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitua talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinöjen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset. Taloussuunnitelmassa ja -arviossa esitetään tavoitteiden toteutuksen edellyttämät toiminna ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat. Talousarvio tulisi laatia siten, että se ohjaa ja kannustaa kuntaa tulokselliseen toimintatapaan.

Tuloksellisuustavoitteista on huomioitava, että asiaa havainnollistavat mittarit ovat sellaisia, joihin kohde voi itse omalla toiminnallaan vaikuttaa, ja että ulkoiset olosuhdetekijät voivat vaikuttaa merkittävästi eri kohteiden suoriutumiseen. Tuloksellisuus on määritelty kunta-alan yhteisesti hyväksytyissä käsitteissä koostuvan seuraavista osatekijöistä:

- taloudellinen tuottavuus ja tehokkuus
- palvelun laatu ja vaikuttavuus
- työelämän laatu

Till alla förvaltningsenheter

Allmänt

Bestämmelser om uppgörandet av, strukturen för och innehållet i budget och ekonomiplan för kommun och samkommun samt om godkännande, ändring och bindande verkan finns i 110 § i kommunallagen. Fullmäktige ska före utgången av året godkänna en budget för kommunen för det följande kalenderåret med beaktande av kommunkoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser.

I samband med att budgeten godkänns ska fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år (planperiod). Budgetåret är planperiodens första år (110.1 § i Kommunallagen). Kopplingen mellan budget och bokföring i den kommunala ekonomin är fast och deras påverkan på varandra går i båda riktningarna. Bokföringen ska ordnas så att man med dess hjälp i kan följa hur budgeten uppfylls i den tablå över budgetutfallet som upprättas i bokslutet (113 § i kommunallagen). Å andra sidan följs bokföringens prestationsprincip vid bokföring av anslag och beräknade inkomster. Bokföringspraxis styr därigenom registreringen av utgift och inkomst i budgeten och i tablå över budgetutfall.

Syftet med bestämmelserna om budget och ekonomisk plan i kommunallagen är att säkerställa att kommunens uppgifter och ekonomi står på en hållbar grund och är i balans. Utgångspunkten för planering av ekonomin är de långsiktiga mål som satts för kommunens verksamhet i strategin, ekonomiska utvecklingsprognoser, uppskattad befolknings- och näringsutveckling samt förändringar i verksamhetsmiljön. I den ekonomiska planen och budgeten presenteras de verksamhetsmål och ekonomiska mål som krävs för att uppnå målen samt de anslag detta kräver. Budgeten bör upprättas så att den styr och uppmuntrar kommunen till ett resultatriktat arbetssätt.

När det gäller resultatmål ska man beakta att de mätare som beskriver dessa ska vara sådana som objektet kan själv påverka i sin egen verksamhet, och att yttre omständigheter i betydande grad kan påverka hur olika objekt presterar. Resultatförmåga definieras i de av kommunsektorn gemensamt godkända begreppen som består av följande delfaktorer:

- ekonomisk produktivitet och effektivitet
- servicekvalitet och ändamålsenlighet
- arbetslivets kvalitet



27.5.2026

Lähtökohdat

Kaupungin talous oli viime vuonna vakaa. Vuosi oli hyvin tavanomainen ilman huomattavia poikkeuksia ja lakimuutoksia. Työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu siirrettiin vuoden alussa kaupungin vastuulle ja taloudellisesti toiminta meni suunnitellusti. Viime vuoden tilinpäätös oli positiivinen kertaluonteisten erien takia. Erät koskivat kiinteistöjä ja varauksia.

Viime tilikauden lopussa kertynyttä ylijäämää oli noin 36,0 milj. euroa ja korolliset velat olivat 46,3 milj. euroa. Vuoden 2025 tilikauden tulos oli 3,3 milj. euroa ja vuoden 2026 tuloksen arvioidaan olevan lähellä nollaa.

Valtionosuuksien leikkaukset tulevina vuosina aiheuttaa taloudellisia paineita. Sote-siirtolaskelmiin liittyvät takaisinperinnät ovat miljoonaluokkaa ja taloudelliset vaikutukset ovat huomattavat. Valtionosuudet pysyvät negatiivisina.

Työllisyysaste on talousennusteiden valossa 10% luokkaa. Väestön määrä ennustetaan laskevan, vaikkakin Hanko on ollut viime aikoina muuttovoittoinen. Syntyvyys on kuolleisuutta huomattavasti pienempi, joka on se suurin tekijä asukasmäärän vähenemiseen. Hangossa keski-ikä nousee myös maan keskiarvoa jyrkemmin.

Kaupungin taloudellinen tila tuleville vuosille näyttää hyvin haastavalta mutta myös täynnä mahdollisuuksia. Tuleva kiinteistöverouudistus, työllisyys, vähenevä lapsilukumäärä ja Euroopassa käytävä sota antaa haasteita kaupungin talouteen muutamia vuosia eteenpäin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen yhtiöittäminen on edennyt, ja uuden ikääntyneiden palvelukeskuksen rakentaminen on saanut hyvinvointialueelta hyväksytyn päätöksen. Tämä tarkoittaa, että hyvinvointialueelle vuokrattavat sote-kiinteistöt voidaan määritellä ja vuokrata pidemmällä aikavälillä.

Vuonna 2027 palkat on arvioitu nousevan keskimäärin 3,6 % vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Jotta kustannukset pysyvät annetuissa raameissa, niin kasvuvaraa ei ole muille kululajiille.

Utgångsläge

Stadens ekonomi ifjol var stabil. Året var sedvanlig och påverkades inte av märkbara undantag eller lagändringar. Vid början av året tog staden över sysselsättningsansvaret och ur ekonomisk synvinkel blev det inga överraskningar. Fjölårets resultat var positivt på grund av engångsposter gällande fastigheter och reserveringar.

Vid räkenskapsperiodens slut var det ackumulerade överskottet cirka 36,0 milj. euro och de räntebelagda skulderna 46,3 milj. euro. Räkenskapsperiodens resultat för år 2025 var 3,3 milj. euro och resultatet för år 2026 prognostiseras vara nära noll euro.

Statsandelarnas nedskärningar under de kommande åren orsakar press på ekonomin. Återkrav i sohä-överföringskalkylerna är av miljonklass och de ekonomiska följderna är märkbara. Statsandelarna hålls negativa.

Sysselsättningsgraden ser enligt ekonomiprognoserna ut att hållas kring 10%. Prognosen för befolkningsantalet förväntas sjunka, trots att inflyttningen varit större än utflyttningen. Nativiteten är fortfarande betydligt lägre än mortaliteten, som är den största orsaken till befolkningsminskningen. Medelåldern i Hangö stiger också kraftigare än hela landets genomsnitt.

Stadens ekonomiska situation inför kommande år är utmanande men även fylld av möjligheter. Den kommande fastighetsskattereformen, sysselsättningen, sjunkande antal barn samt kriget i Europa innebär utmaningar för stadens ekonomi några år framöver.

Bolagiseringen av social- och hälsovårdens fastigheter har gått framåt och byggandet av det nya servicecentret för äldre har fått ett godkänt beslut inom välfärdsområdet. Detta betyder att sohä-fastigheterna som hyrs ut till välfärdsområdet kan fastställas och hyras ut på längre sikt.

År 2027 beräknas lönerna stiga med 3,6% jämfört med budgeten för år 2026. För att kostnaderna ska hållas inom de givna ramarna finns det inget utrymme för ökning av de andra kostnadsslagen.



27.5.2026

Talousarviotyössä tulee lisäksi huomioida seuraavaa:

1. Talousarvio ehdotetaan hyväksyttäväksi viime vuoden tavoin nettotasolla, eli menoja ja tuloja ei vahvisteta erikseen, vaan päätös tehdään nettotasolla (tulot – menot).

Kaupungin strategia vahvistettiin 14.4.2026 ja toimenpiteet tulee huomioida talousarviota vahvistettaessa. Toimialojen on esitettävä muutosehdotukset.

2. Toimintaa selostavassa tekstiosassa tulee käydä ilmi talousarviovuodelle asetetut tavoitteet ja keskeiset mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista voidaan seurata ja arvioida. Toimialojen on arvioitava mittarien olennaisuus strategian mukaiseksi. Tavoitteena on näyttää talousarviokirjassa olennaisia mittareita.

Talousarviokirjan tekstiosio ja mittarien määrä tulisi olla enintään kolme sivua sisältäen molemmat kielet. Lisätekstejä ja -mittareita voi olla esimerkiksi kaupungin kotisivuilla ja tekstiosiossa voidaan viitata juuri sinne.

Talousarvion numero-osa syötetään Opiferus-ohjelmaan ja tekstiosiot annetaan erillisenä Word-tiedostona ja mittarit Excel-tiedostona. Talousosasto lähettää pohjat budjettivastaaville tämän ohjeen astuttua voimaan.

Pyrkimyksenä on saada ensin koottua ja alustavasti hyväksyttyä numeroversio talousarviosta ja vasta sen jälkeen käsitellä tekstiosat. Myös kahdelle seuraavalle vuodelle (2028 ja 2029) suunnitellut merkittävät muutokset toiminnassa sekä niiden taloudelliset mahdolliset vaikutukset tulee alustavasti esittää talousarvioehdotuksen yhteydessä.

Sisäisten palvelujen yksikkö ilmoittaa vuoden 2027 kaikkien yksiköiden sisäiset vuokrat ja muita sisäisiä eriä.

Talousarvioehdotukset syötetään Opiferukseen viimeistään perjantaina 28.8.2026. Mikäli lautakunta ei siihen mennessä ole ehdotusta ehtinyt käsitellä, syötetään vi-ranhaltijavalmistelussa syntynyt ehdotus.

Lautakuntien talousarvioehdotukset saatetaan lähettää uusintakäsittelyyn valmisteluprosessin aikana.

Lähempiä tietoja antavat tarvittaessa konsernitalous-päällikkö Kim Adolfsson ja pääkirjanpitäjä Susanne Holmström.

I budgetberedningen ska ytterligare följande iakttas:

1. Föreslås att budgeten godkänns liksom ifjol på nettolivnivå, dvs. utgifter och intäkter fastställs inte separat, utan beslutet fattas på nettonivå (intäkter – utgifter).

Stadens strategi fastställdes 14.4.2026 och åtgärderna ska beaktas när budgeten fastställs. Verksamhetsområdena ska presentera ändringsförslagen.

2. I den textdel som beskriver verksamheten ska framgå de under budgetåret ställda målen och centrala mätarna med vars hjälp förverkligandet av målen kan följas upp och utvärderas. Verksamhetsområdena ska utvärdera mätarnas relevans enligt strategin. Som målsättning är att visa väsentliga mätare i budgetboken.

Budgetbokens textdelar och mängden mätare får utgöra högst tre sidor, inkluderande bägge språken. Tilläggstext och -mätare kan finnas t.ex. på hemsidan och i budgetboken kan man referera just till hemsidan.

Budgetens sifferdel matas in i Opiferus programmet och textdelen ges i en separat Word-fil och mätarna i en Excel-fil. Ekonomiavdelningen skickar ut botten till de budjettansvariga efter att denna anvisning trätt ikraft.

Vi strävar till att först få sifferdelarna preliminärt godkända och först efter det behandla textdelarna. Även planerade, betydande ändringar i verksamheten för följande två år (2028 och 2029) och de ekonomiska påverkningar dessa ändringar kan ha ska preliminärt presenteras i samband med budgetförslaget.

Intern service meddelar alla enheters interna hyror och andra interna poster för år 2027.

Budgetförslagen matas i Opiferus senast fredagen den 28.8.2026. Om nämnden inte före det hunnit behandla förslaget matas det förslag, som har gjorts vid tjänsteinnehavarberedningen.

Nämndernas budgetförslag sänds eventuellt för ny behandling under beredningsprocessen.

Närmare uppgifter ges vid behov koncernekonomichef Kim Adolfsson och huvudbokförare Susanne Holmström.



27.5.2026

Tuloslaskelma kahdelta aiemmalta vuodelta, talousarvio ja kuluvan vuoden ennuste ja raami 2027

Resultaträkning från två tidigare år, budget och prognos för pågående år samt ram 2027

TALOUSARVIO - BUDGET 2027

	Tilinpäätös Bokslut 2025	Talousarvio Budget 2026	Ennuste Prognos 2026	Raami Ram 2027
	x 1.000 €			
Toimintatuotot - Verksamhetens intäkter	20 858	18 346	18 346	18 366
Muutos - Ändring %	3,9 %	-5,4 %		0,1 %
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-19 829	-20 542	-20 542	-21 107
Muutos - Ändring %	0,3 %	3,9 %		2,8 %
Muut toimintakulut - Övriga verksamhetskostnader	-19 528	-19 025	-19 025	-18 774
Muutos - Ändring %	7,9 %	7,2 %		
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-18 498	-21 220	-21 220	-21 515
Verotulot - Skatteinkomster	22 732	23 533	23 915	24 202
Valtionosuudet - Statsandelar	-907	-828	-922	-1 000
Rahoituserät netto - Finansiella poster netto	1 559	1 599	1 600	1 600
VUOSIKATE - ÅRS BIDRAG	4 886	3 083	3 373	3 287
Poistot - Avskrivningar	-3 592	-3 240	-3 240	-3 280
Satunnaiset erät - Extraordinära poster				
Poistoero ja varaukset - Avskrivn.diff. och reserver	2 000			
YLI-/ALIJÄÄMÄ - ÖVER-/UNDERSKOTT	3 295	-157	133	7
KERT YLIJÄÄMÄ - ACKUM ÖVERSKOTT	32 716	32 560	32 849	32 856
KOROLL VELAT - RÄNTEBEL SKULDER	46 318	49 390	48 238	48 238
Keskikorko % - Genomsnittsränta %	1,8 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %
INVESTOINNIT - INVESTERINGAR	3 050	4 109	4 409	3 287



27.5.2026

Toimialoittain ja osastoittain – Enligt sektor och avdelning

	TP/BS 2025	TA/BU 2026	RAAMI/RAM 2027
Yleishallinto / Allmän förvaltning			
Tuotot/Intäkter	3 067 642	2 921 444	2 941 444
Kulut/Kostnader	-8 221 616	-8 589 699	-8 594 596
Netto	-5 153 973	-5 668 255	-5 653 152
Vaalit / Val	0	0	0
Tuotot/Intäkter	9 213	0	20 000
Kulut/Kostnader	-43 817	-514	-19 519
Netto	-34 603	-514	481
Tilintarkastus / Revision			
Tuotot/Intäkter	0	0	0
Kulut/Kostnader	-55 800	-49 015	-49 505
Netto	-55 800	-49 015	-49 505
Keskushallinto / Centriförvaltningen			
Tuotot/Intäkter	451 543	1 029 900	1 029 900
Kulut/Kostnader	-1 474 349	-1 393 182	-1 407 114
Netto	-1 022 806	-363 282	-377 214
Elinvoima / Livskraft			
Tuotot/Intäkter	417 110	301 449	301 449
Kulut/Kostnader	-2 623 100	-2 862 807	-2 891 435
Netto	-2 205 990	-2 561 358	-2 589 986
Talous- ja IT-osasto / Ekonomi- och IT-avdelningen			
Tuotot/Intäkter	1 538	0	0
Kulut/Kostnader	-1 142 532	-1 237 061	-1 249 432
Netto	-1 140 994	-1 237 061	-1 249 432
Henkilöstöosasto / Personalavdelningen			
Tuotot/Intäkter	162 929	114 000	114 000
Kulut/Kostnader	-1 339 163	-1 328 487	-1 241 772
Netto	-1 176 234	-1 214 487	-1 127 772
Eteläkärjen ympäristöterveystoimi / Sydspetsens miljöhälsoskydd			
Tuotot/Intäkter	1 390 021	1 476 095	1 476 095
Kulut/Kostnader	-1 542 243	-1 718 633	-1 735 819
Netto	-152 222	-242 537	-259 724
Vahingonkorvaukset / Skade-ersättningar			
Tuotot/Intäkter	635 287	0	0
Kulut/Kostnader	-611	0	0
Netto	634 676	0	0



27.5.2026

	TP/BS 2025	TA/BU 2026	RAAMI/RAM 2027
Sivistystoimi / Bildningsväsendet			
Tuotot/Intäkter	1 114 937	1 013 200	1 013 200
Kulut/Kostnader	-15 323 902	-15 346 933	-15 500 403
Netto	-14 208 965	-14 333 733	-14 487 203
Sivistystoimen hallinto / Administrationen inom bildningsväsendet			
Tuotot/Intäkter	213	1 000	1 000
Kulut/Kostnader	-391 770	-368 871	-372 560
Netto	-391 558	-367 871	-371 560
Peruskoulut / Grundskolor			
Tuotot/Intäkter	538 349	476 400	476 400
Kulut/Kostnader	-7 816 444	-7 589 489	-7 665 383
Netto	-7 278 094	-7 113 089	-7 188 983
Lukiot / Gymnasier			
Tuotot/Intäkter	99 392	80 000	80 000
Kulut/Kostnader	-1 729 135	-1 751 809	-1 769 327
Netto	-1 629 743	-1 671 809	-1 689 327
Liikuntatoimi / Idrottsväsendet			
Tuotot/Intäkter	144 590	142 100	142 100
Kulut/Kostnader	-770 279	-793 092	-801 022
Netto	-625 689	-650 992	-658 922
Nuorisotoimi / Ungdomsväsendet			
Tuotot/Intäkter	138 526	147 700	147 700
Kulut/Kostnader	-614 120	-663 405	-670 039
Netto	-475 594	-515 705	-522 339
Varhaiskasvatus / Småbarnspedagogik			
Tuotot/Intäkter	193 867	166 000	166 000
Kulut/Kostnader	-4 002 154	-4 180 269	-4 222 071
Netto	-3 808 288	-4 014 269	-4 056 071



27.5.2026

	TP/BS 2025	TA/BU 2026	RAAMI/RAM 2027
Kulttuuritoimi / Kulturväsendet			
Tuotot/Intäkter	225 277	183 270	183 270
Kulut/Kostnader	-2 142 279	-1 960 445	-1 980 049
Netto	-1 917 002	-1 777 175	-1 796 779
Kulttuuritoiminta / Kulturverksamhet			
Tuotot/Intäkter	54 494	47 300	47 300
Kulut/Kostnader	-359 666	-321 247	-324 460
Netto	-305 173	-273 947	-277 160
Kirjastotoiminta / Biblioteksverksamhet			
Tuotot/Intäkter	22 432	19 740	19 740
Kulut/Kostnader	-767 275	-732 563	-739 888
Netto	-744 843	-712 823	-720 148
Museotoiminta / Museiverksamhet			
Tuotot/Intäkter	55 587	38 700	38 700
Kulut/Kostnader	-629 116	-498 189	-503 170
Netto	-573 529	-459 489	-464 470
Kansalaistoiminta / Medborgarverksamhet			
Tuotot/Intäkter	92 764	77 530	77 530
Kulut/Kostnader	-386 222	-408 446	-412 531
Netto	-293 457	-330 916	-335 001
Ympäristö / Miljö			
Tuotot/Intäkter	3 945 675	3 759 000	3 759 000
Kulut/Kostnader	-1 043 607	-1 260 154	-1 272 756
Netto	2 902 068	2 498 846	2 486 244
Rakennustarkastus / Byggnadsinspektion			
Tuotot/Intäkter	92 471	100 000	100 000
Kulut/Kostnader	-209 662	-271 379	-274 093
Netto	-117 191	-171 379	-174 093
Ympäristönsuojelu / Miljövård			
Tuotot/Intäkter	62 569	10 000	10 000
Kulut/Kostnader	-167 643	-171 354	-173 068
Netto	-105 074	-161 354	-163 068
Maankäyttö / Markanvändningen			
Tuotot/Intäkter	3 790 635	3 649 000	3 649 000
Kulut/Kostnader	-666 301	-817 421	-825 595
Netto	3 124 334	2 831 579	2 823 405



27.5.2026

	TP/BS 2025	TA/BU 2026	RAAMI/RAM 2027
Tekninen toimiala / Tekniska sektorn			
Tuotot/Intäkter	7 731 637	5 812 502	5 812 502
Valm omaan käyttöön / Tillv för eget bruk	169 608	250 000	250 000
Kulut/Kostnader	-9 684 145	-9 410 515	-9 504 620
Netto	-1 782 899	-3 348 013	-3 442 118
Tekninen hallinto			
Tuotot/Intäkter	5 142	6 440	6 440
Kulut/Kostnader	-159 296	-116 452	-117 617
Netto	-154 154	-110 012	-111 177
Kuntatekniikka			
Tuotot/Intäkter	1 167 907	974 500	974 500
Valm omaan käyttöön / Tillv för eget bruk	159 348	210 000	210 000
Kulut/Kostnader	-3 272 527	-3 332 175	-3 365 497
Netto	-1 945 273	-2 147 675	-2 180 997
Sisäisten palvelujen yksikkö			
Tuotot/Intäkter	5 755 809	4 188 892	4 188 892
Valm omaan käyttöön / Tillv för eget bruk	10 261	40 000	40 000
Kulut/Kostnader	-5 520 634	-5 400 175	-5 454 177
Netto	245 436	-1 171 283	-1 225 285
Keskusvarasto			
Tuotot/Intäkter	366 268	230 170	230 170
Kulut/Kostnader	-383 525	-220 430	-222 634
Netto	-17 257	9 740	7 536
Konevarikko			
Tuotot/Intäkter	436 511	412 500	412 500
Kulut/Kostnader	-348 164	-341 283	-344 695
Netto	88 347	71 217	67 805
Hangon Vesi / Hangö Vatten			
Tuotot/Intäkter	4 577 797	4 376 973	4 376 973
Valm omaan käyttöön / Tillv för eget bruk	25 892	30 000	30 000
Kulut/Kostnader	-2 941 231	-2 998 679	-3 028 665
Netto	1 662 457	1 408 295	1 378 308